

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ - ೧೫೧
ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೬೪
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರದ
ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಭವನದ ಗ್ರಂಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಮಾಲೆಯ
ಮೂಲ ಸಂಪಾದಕರು
ಆರ್. ಆರ್. ದಿವಾಕರ್
ಎಸ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಮಂಡಳಿ
ಲೀಲಾವತಿ ಮುನ್ಷಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ
ಕೆ. ಕೆ. ಬಿರ್ಲಾ - ಸದಸ್ಯರು
ಎಸ್. ಜಿ. ನೇವಾತಿಯ - ಸದಸ್ಯರು
ಬಿ. ಎಚ್. ದವೆ - ಸದಸ್ಯರು
ಎಸ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ - ಸದಸ್ಯರು

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ

ಎನ್. ರಾಮಾನುಜ - ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಕರ್ನಾಟಕ)

ಎಚ್. ಎನ್. ಸುರೇಶ್
(ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ
(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು)

ಆನೋ ಭದ್ರಾ: ಕೃತವೋ ಯನ್ತು ವಿಶ್ವತಃ
(ಎಲ್ಲ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ ಬರಲಿ)
-ಯುಗ್ವೇದ, I ಲ್ಕ-೧

ಮೂಲ
ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ

ಅನುವಾದ
ಪ್ರೊ. ದೇಜಗೌ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮತ್ತು
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು

Namma Samskruti: Kannada translation of *Our Culture* : **C. Rajagopalachari;**
Kannada translation by **Prof. De jagow;** Editor-in-Chief: **Dr. Pradhan**
Gurudatta; Editor of the series: **Dr. A. V. Narasimha Murthy;** Published
under the joint auspices of **Kuvempu Bhasha Bharati Pradhikara,** Kalagrama,
Jnana Bharathi, Behind Bangalore University Campus, Mallattahalli,
Bangalore - 560 056, and **Bharatiya Vidya Bhavana,** Mysore; Published by
P. Narayana Swamy, Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara; 2013;
Pp.xxii + 30. Price : Rs. 10/-

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ
ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧

© ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಮತ್ತು
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು

ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೩
ಪುಟಗಳು : xxii + ೩೦
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೦/-

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ

ಮಲ್ಲತಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬

ದೂ. : ೨೩೧೮೩೩೧೧, ೨೩೧೮೩೩೧೨

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ : ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್

ಮುದ್ರಕರು :

ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್

ನಂ. ೬೯, ಸುಭೇದಾರ್ ಭತ್ತಂ ರೋಡ್

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೦ ದೂ : ೨೩೩೪೨೨೨೪

ಮುನ್ನುಡಿ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

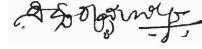
ವಿವಿಧ ವಿದೇಶೀ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಲೇಖಕರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಇತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಲೇಖಕರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ರಚನೆಗಳ 'ಸಂಚಯ'ಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕುವೆಂಪು, ಪುತಿನ ಮತ್ತು ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಸಂಚಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ಸಮ್ಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರ ಸಂಚಯಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳು ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಸಲಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ 'ಮುಕ್ತಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ' ಮಾಲೆಯ ೨೫ ಗ್ರಂಥಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರಬಂದಿದ್ದು, ಇನ್ನೂ ೨೫ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ. ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸದೃಶವಾಗಿರುವ 'ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇತಿಹಾಸ'ದ ಸಂಪುಟಗಳು ಹಾಗೂ ಜೆ.ಡಿ.ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ 'ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ' ಸಂಪುಟಗಳು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. 'ಭಾರತರತ್ನ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್' ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಯೋಜನೆ, ಇನ್ನೂ ಅನುವಾದಿತವಾಗದಿರುವ ಅವರ ಇತರ ಸಂಪುಟಗಳ ಅನುವಾದದ ಪ್ರಕಟಣೆ,

'ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿ'ಗಳ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆ, ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿವೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬಹುಮುಖೀ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿರುವುದೂ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು, ಜೊತೆಗೆ ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 'ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ' ಎಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಉಮಾಶ್ರೀ

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
ವಿಕಲಚೇತನರ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ
ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧

ಸಂದೇಶ

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ - ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೂರಾರು ಮಹತ್ವದ ಮೌಲಿಕ ಹಾಗೂ ಅನುವಾದಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವುದು ತುಂಬ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರವೆಂಬ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಲಭಿಸಿರುವುದು ಗೌರವಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನೆಲ-ಜಲಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ 'ಕಾವೇರಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ತೀರ್ಪಿನ' ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದು, ಈಗ 'ಕೃಷ್ಣಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ತೀರ್ಪಿನ' ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಉಮಾಶ್ರೀ)

AiKEAdEE PIAULwA; OEA PEIqA CEAAZA AiKEAdEE aAAvAZPA
 oEA «PBAEAB AU R aE
 PAaPA «A «Agv YAEPA «AgvAAI «ZA BEZAVPA
 A UMEACUE aAVUEVhA «±kZAA@AiUMKEqEE dAn YBA t
 PAAIOPBAUMEB oKAPVEAWGAAZA, EAXA PAAIOPBAUMEB e EAEEA
 SAwA «ZAA hA YAEIAWGAAZA PEAVUE e oPAIAPVEAS oAZAZA
 «PAUUMAA DVaE JAZA EA oZAE aAAZAAE PAaPA «A
 «Agv YAEPA EAXA «2µA PAAIOPBAUMEB aA oAZA YBA UUMEB
 oEgVhA a PAAIOPBAUMEB AiAA AiAAV EAqE PKEAQ SgR,
 PEIqA EAEEA aIAEA A»wPA AA WPA A PAIAV «PAIA° JAZA
 oAgE AvEE

(ಕೆ. ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ)

ಪೀಠಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ. ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವರಕವಿಗಳಾದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದಲೇ ಯುಗದ ಕವಿ, ಜಗದ ಕವಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿತರಾಗಿದ್ದಂಥವರು. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಚೇತನವೂ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಬಹುತೇಕ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರದಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಈ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಅರಸಿಬಂದುವು. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೂ ಅವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಿರಿಮೆ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೊಂದನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂಥ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿಯಂಥ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಹೈಮಾಚಲೋಪಮೆ ಸಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಅದು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ರೂಪಾರಿ ಪ್ರೊ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ ಅವರು. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಈಗ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿವೆ. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ' ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ-ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುವ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮಹದಾಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ 'ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಥೆ' ಹಾಗೂ ಜೆ.ಡಿ. ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ 'ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ'ದಂಥ ಕೃತಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ,

ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂಥ ವಿಚಾರ-ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಕಾರ್ಯಶಿಬಿರಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (ಸಂಪುಟ ೧ ರಿಂದ ೧೪) ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಕೃತಿಗಳ (ಸಂಪುಟ ೧೫ ರಿಂದ ೨೨) ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ, ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಜಲವಿವಾದದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಆಯ್ಕೆ (ಸಂಚಯ) ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ - ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿ ಅವರ ದಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವತ್ ಸಮುದಾಯದ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಿಯರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಹಿರಿಯ ಚೇತನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಅದರ ಮಾಲಿಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅದರ ಬದ್ಧತೆಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. 'ಭವನ್ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ' ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತಿಹಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿರುವಂಥ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾದರೂ ಮಹತ್ವದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಯ ಈ ಸಲಹೆಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವೂ, ಕಾರ್ಯಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಮಾನುಜ ಅವರಿಗೂ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಬೆಂಗಳೂರು ಶಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎನ್. ಸುರೇಶ್ ಅವರಿಗೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಷ ಇನ್ನೂ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಇವು ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿರುವ ನಾಡಿನ ಹಿರಿ-ಕಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ, ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ, ಕರಡು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈತೋರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್‌ನ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬

ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಅರಿಕೆ

ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ಮುನ್ನಿಯವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭವನ್ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಅನೇಕ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಾಲ್ಕಾರು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿವೆ.

ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗ (ದಿವಂಗತ) ಡಾ. ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದುದು; ಅವರು ಅನೇಕ ಸೂಚನೆ, ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಜನಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಓದುಗರಿಗೆ ಆಗುವಂತೆಯೂ ಆಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಧಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಹಾಗೂ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ದಸ್ತೂರ್ ಅವರು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನಗಳ ಎಲ್ಲ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎನ್. ಸುರೇಶ್ ಅವರು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು ಈ ಕನ್ನಡ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಭಾಷಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಖ್ಯಾತ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿರುವ ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಅವರು ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಈ ವರ್ಷ ಇನ್ನೂ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇದು ಸಿ.ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ ಅವರ *Our Culture* ಪುಸ್ತಕದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ. 'ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ ಅವರು ಇದನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಎನ್. ರಾಮಾನುಜ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಮೈಸೂರು
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ

ಕುಲಪತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಇದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಳವಾದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ೫೦ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಪುಸ್ತಕವೂ ೨೦೦ರಿಂದ ೨೫೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದರ ಬೆಲೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಹಿಂದಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮಲಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ರೀತಿಯ ೯೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಧನ ಹಾಗೂ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ವಿದ್ಯಾಭವನವು ಇದನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಮೂಲ ಗುರಿ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿಜವಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ರೂಪ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ; ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ; ಜೀವನ ಕಲೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಸಾಧಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾನವನು ದೈವದ ಸಾಧನವಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ.

ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸುವಂತೆ, ಇನ್ನಾವುದೂ ನಮಗೆ ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ತೋರಲಾರದು.

ಆದುದರಿಂದ, ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗೌರವಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಈ ಗುಣಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಹಿನಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬಂದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಭಾರತದ ಆಂತರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕ, ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರ 'ಮಹಾಭಾರತ' ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಸುಯೋಗ; ಎರಡನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಇದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ, ಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳೂ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿದರೂ ಆದ ಎಚ್. ವಿ. ದವೆಯವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರದು ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಶತಮಾನಗಳಾದ ನಂತರವೂ ನಾವು ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಬಹುದು. ಯಾರಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ, ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮದ ಆಳ ಮತ್ತು ಎತ್ತರ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ; ಅಂತಹವರು ಜೀವನದ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ವೈಭವದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾಭಾರತವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವಲ್ಲ; ವೀರ ರಮಣಿಯರ ಹಾಗೂ ಪುರುಷರ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತರಾದ ಕೆಲವರ ಮಹಾಭಾಷೆ, ಜೀವನದ ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪೂರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯವದು; ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಮೌಲಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆ; ಅದೊಂದು ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಮಾನವನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆ; ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳು ಗೀತೆ. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಉದಾತ್ತವಾದ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥ: ಇದರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದ ದರ್ಶನವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಶ್ವದ ಜನ ತಿಳಿಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭವನದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಮನಸಾರೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೆ. ಎಂ. ಮುನ್ನಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಜಾಜಿಯವರ ಪ್ರಭಾವ ಸ್ಥಿರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ಅಸಾಧಾರಣ ಬಹುಮುಖ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್ದರಿಂದ, ಅನೇಕ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಜಾಜಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಆ ಭಾಷಣಗಳು ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಬಳಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಹಲವು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದ್ದುಂಟು; ಆದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ರೂಪಗಳು ಹಲವಾರಿದ್ದು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸತ್ಯದಂತೆ ಅದರ ಅರ್ಥವೂ ಒಂದೇ ಒಂದೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸುಯೋಗದಿಂದ ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದೆ. ವಿದೇಶೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಾದರಿಯೊಡನೆ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆನಪು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನ್ನೂ ಹಸಿರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವೂ ಆದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿದೇಶೀಯನಿಗೆ ಸಮನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಪಾಲಿಸಿದ್ದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಒಣಗಲು ಬಿಟ್ಟು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಛಾಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲ ದೇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದಿದೆ; ಭಾರತ ಜಾಗೃತಗೊಂಡಿದೆ, ಚುರುಕಾಗಿದೆ; ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮ (ಸತ್ತ್ವ)ವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾತರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಾಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ವಿಶಾಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಯಶಸ್ವೀ ಆತ್ಮ ಸಂಯಮದ ಅಭ್ಯಾಸ'ವೆಂದವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಣೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಹ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ, ಮಾನವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂರನೆಯ ಆಯಾಮವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ನೆಲೆಗಳಂತಿರುವ ಪ್ರಧಾನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೊರೆದು ಹೋಗಿವೆ. ಆದರೂ ಅವು ದೃಢವಾಗಿ ಊರಿಕೊಂಡಿವೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮಿನುಗುವ, ಕಷ್ಟದ ಹಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ

ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಉಳಿಸಿರುವ ಬೆಳ್ಳಿಯ ತಂತುವೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದೀಗ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಧಿ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪಿತ್ತಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನೆನಪು ಮಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅದರ ತತ್ವ ಸತ್ವಗಳ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಕರೆಕೊಡಲು ನಮ್ಮ ಸಮಕಾಲೀನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯ, ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಮಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದುದರ ಔಚಿತ್ಯ ದ್ವಿಗುಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಂಬಯಿ
೧೭.೧.೧೯೬೩

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪಂಡಿತ್

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ನುಡಿ	v
ಸಂದೇಶ	vii
ಹಾರೈಕೆ	viii
ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ	ix
ಪೀಠಿಕೆ	xi
ಅರಿಕೆ	xiv
ಕುಲಪತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	xv
ಮುನ್ನುಡಿ	xvii

೧. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	೧
೨. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ	೧೧
೩. ಮತಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವ	೨೧

Blank

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ

೧. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ನಾನು ಕಲಾಪ್ರವೀಣನಲ್ಲ, ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ನಾನು ಸಂಗೀತಗಾರನಲ್ಲ, ವರ್ಣಕಾರನಲ್ಲ, ಸಂಗೀತ ಅಥವಾ ಇತರ ಕಲೆಗಳ ವಿಮರ್ಶಕನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ಸರಣಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಭವನ ನನಗೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅಂಥ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲ ಸಮರ್ಥರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಕಲಾಕೌಶಲವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ರಂಗಾಯಣ ಅಥವಾ ರಜತ ಪರದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಮಾನವ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಮುದಾಯ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬಂದ ಬದುಕಿನ ಸಮಗ್ರ ದರ್ಶನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಲು ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗವೂ ತನ್ನ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು ಬಹಳವಿದೆಯಾದರೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಾಯಮಾನಕ್ಕೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಂಶಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವ ಮುನ್ನ, ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸೋಣ.

ನಾವು ಪದಗಳನ್ನು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಳಸಬಾರದು. ನಾವು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿದರೂ, ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಅಥವಾ ಅಸಂಸ್ಕೃತನೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಅವನು ಒಳ್ಳೆಯವ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟವ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತತ್ವ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ನಾವು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರೆಂದು ಕರೆಯದ, ಸುಸಭ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬುದು ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಅಲ್ಲ, ವೀಣಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ತನೆ, ಮಾತುಕತೆ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ; ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ

ಗುಣದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಒಂದು ನಿದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಾರೀರಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ವಸ್ತ್ರ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಷ್ಟೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶರೀರವನ್ನು ಶುಚಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಯದಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊದಿಯಬಹುದು; ಆದರವನು ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದಿರಬಹುದು, ಎರಡೂ ವಿಧದ ಶುಭ್ರತೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವಿರಬಹುದು; ಆದರೂ ಅವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಶೀಲವೂ ಅಲ್ಲ, ನೀತಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ಶೀಲ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಂತರಂಗಿಕವೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಾಹ್ಯಸಂಬಂಧಿ. ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೀಲದೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದಾದರೂ, ಅದು ಬಾಹ್ಯಕವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಂತರ್ಯದೊಡನೆ ಬಾಹ್ಯದ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದೇ ಇದೆ.

ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ನಿಸರ್ಗ ಮಾನವನಿಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿರುವ ವರ: ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಅಂಗುಳು ಮತ್ತು ನಾಲಗೆ, ಕಿವಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಣ ಭಾವ ಹೊಂದಿರುವ ಕೈಗಳು. ಇತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಜತೆಗೆ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುವ, ಬದುಕಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅವನಿಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಅಧಿಕಾರ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆನ್ನುವುದು ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸುವ ಸಂಗತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಲಾರ್ಡ್ ಆಕ್ಟನ್ ಹೆಸರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಯಿದು. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಸಂಗತಿ; ಆಕ್ಟನ್ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ನಾವಿಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಅನ್ಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿದೆ. ಬದುಕಿಗೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಜರುಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರವು ಭೌತಿಕಾನಂದದ ಚಿಲುಮೆಗಳೂ ಹೌದು. ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮನುಷ್ಯನಿಗೊದಗಿಸಿರುವ ಈ ಅಧಿಕಾರ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರದಂತೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮೂಕ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿ; ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಆನಂದದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ರೂಢಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಈ ರೂಢಿಯನ್ನು ತಡೆದು, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಯಮ ಸಾಧನೆ ನಾಗರಿಕತೆ ಪದದ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥ. ಸಮಾಜದ ಒಟ್ಟುಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬಾಳುವ ಜನರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಇಚ್ಛೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬರ್ಬರೀಯತೆಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆ ಇದು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಗರಿಕನಾಗಿರಬಹುದು

ಅಥವಾ ಅನಾಗರಿಕ, ಒರಟು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಬಹುದು. ಇಡೀ ಜನಸಮೂಹವೇ ನಾಗರಿಕನಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಅನಾಗರಿಕನಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಸಮಗ್ರ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಭೋಗದ ಅತಿರೇಕವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧ ವಾಹಿನಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ, ಆ ಜನ ನಾಗರಿಕರೆಂಬ ಅಭಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹದ್ದಿನಲ್ಲಿರಿಸಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕನುವಾಗುವ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅವರ ಬಗೆಗಿನ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಸಮ್ಮತಿಯೇ ಆ ಪದದ ನಿಜವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಅರ್ಥ.

ಕೇವಲ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ನಾಗರಿಕತೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಅಮೂರ್ತ ನಾಮಪದವೆಂಬುದನ್ನು, ಅದು ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ನಾಗರಿಕತೆಯೆಂದರೆ, ರಾಗೋನ್ಮತ್ತತೆ, ಭಾವೋದ್ರೇಕ ಮತ್ತು ಆಶೆ-ಆಮಿಷಗಳ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದೆಂದರ್ಥ.

ಇಂದ್ರಿಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾಗರಿಕತೆ ಎರಡು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲೊಂದು ಸಾಧನ ಸರ್ಕಾರ. ಅದು ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಮಗ್ರ ಜನತೆಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧದ ಅಧಿಕಾರ ದೊರಕಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರ ಸದ್ವಿವೇಕ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಸದ್ವಿವೇಕವೇ ಸರ್ಕಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಅತಿರೇಕಗಳನ್ನು ದಂಡನೆಯ ಕಾನೂನಿನಡಿ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜನ ದಂಡನೆಯ ಈ ಕಾನೂನುಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗತರಾಗಬೇಕು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಸಮಾಜ ಅವರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ದೂರವಿಡುತ್ತದೆ, ಅಥವಾ ಅವರು ಸೆರೆಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿತಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾಧನವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ತರಬೇತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಅದು ತನ್ನ

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತದೆ. ದಂಡನೆಯ ಕಾನೂನು ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅತಿರೇಕಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಂತರಿಕ ಒತ್ತಡದ ಮೂಲಕ ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಅದು ಸೋತದ್ದಾದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಂದನೆಯ ಮೂಲಕ, ಹೀನಾಯದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಗಡೀಪಾರಿನ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳು ಭೌತ ಬಲವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಜನ ಸಂಯಮದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಾಧನ. ಅದು ಮೌನವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಅನುಭವ ಜನರಿಗರಿವಾಗದಂತೆ ಅದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ; ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ, ಕೀಳ್ಮಣಿಗಳಾದದ್ದಾದರೆ, ಇತರರು ಅವನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾರೆ, ದೂರವಿಡುತ್ತಾರೆ, ಅಥವಾ ಅವನು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡವಾದವನೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಅರಿವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ತೀರ್ಪು ಎಂಥ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದೇವೆ; ಬಲವಾದ ಒತ್ತಡ ಸರಿಪಡಿಸಲಾರದ್ದನ್ನು ಇದು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬಲವಾದ ಒತ್ತಡ ಮೊಂಡತನದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ತಪ್ಪೊಪ್ಪಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆಯೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ತ ತನ್ನನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ಅಸಮಾಧಾನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು ತುಂಬ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಹಠಮಾರಿತನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಆತ್ಮಸಂಯಮಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತಾನು ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹೇರಿಕೊಂಡ ಶಿಸ್ತೇ ತಪಸ್ಸು. ತಪಸ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ನೋವಿದೆ. ಆದರೆ ಆತ್ಮ ಸಂಯಮ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು, ನೋವುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಲಲಿತಕಲೆಗಳು, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಹಲವು ಬಗೆಯ ವಿನೋದಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನಗಳು, ಅವು ಐಂದ್ರಿಯ ಭೋಗಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಅವು ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ; ಆದರವುಗಳ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶ ಐಂದ್ರಿಯ ಭೋಗಾಸಕ್ತಿಯ ದೃಢ ಹತೋಟಿ.

ಧರ್ಮ ಸಹ ಆನಂದದ ಜತೆಗೆ ಆತ್ಮಸಂಯಮವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಧರ್ಮಗಳು ಅತ್ಯುಚ್ಛ ಮಟ್ಟದ ಸಂತೋಷವನ್ನು, ಆನಂದೋನ್ಮತ್ತತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಐಂದ್ರಿಯ ಭೋಗ ಲಾಲಸೆಯಿಂದ ಜನರನ್ನು

ದೂರವಿರಿಸಲು ಚರ್ಚು ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಾರ್ಹಕರ್ಷಕ ದಿವ್ಯ ವಾತಾವರಣ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಭೋಗಾನುಭವ ಲಿಪ್ತತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಅಪಾಯಕರದ ಚಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗದಂತೆ ಅವು ಜನರನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುತ್ತವೆ, ವಿವಿಧ ಒಲವುಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಸಾಧನಗಳು ಅಪಕ್ಷ ವಿಧಾನದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯ ಅತಿರೇಕಗಳಾಗಿ ಹೊದ್ದದಂತೆ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸಲು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಲಲಿತಕಲೆಗಳು ಸಂಯಮದ ಸಾಧನಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಅತಿರೇಕದ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿರುವ ಜನರನ್ನವು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ದಿಟಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೆ, ಯಶಸ್ವೀ ಆತ್ಮಸಂಯಮದ ಅಭ್ಯಾಸ ವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆತ್ಮಸಂಯಮವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸುವ ಅಥವಾ ಆತ್ಮ ಸಂಯಮಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನಲಾಗದು.

ನಾನು ಮೊದಲೇ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಡತೆ ಒಂದೆಯಲ್ಲ ಆದರೂ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಡಿಲವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತ, ಬೆರಸುತ್ತ, ನಡತೆಯಷ್ಟೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದಾದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಸಿಪ್ಪೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದಿರುತ್ತದೆ. ಕಿತ್ತಳೆಯ ಅಥವಾ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆ ತನ್ನೊಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವೈವಿಧ್ಯದ ಗುಣವುಳ್ಳ ಹಣ್ಣನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವೇಳೆ, ಸಿಪ್ಪೆಯ ಪರಿಮಳ ಯುಕ್ತವಾದ ವಾಸನೆ ಹಣ್ಣಿನ ತಿರುಳಿಗಿಂತ ಮಧುರತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನಡತೆಗಿಂತ, ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವರ್ತನೆ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಣ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ; ನಡತೆಗಿಂತ ಅದು ಜನರ ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿಪ್ಪೆ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣು ಹೀಚಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪಕ್ಷತೆಯ ತನಕ ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಡತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಶೀಲ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅರಳುತ್ತವೆ. ಆಂತರಿಕ ಗುಣ ಸಂಗತವಾಗದಿದ್ದರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೂಟಾಟಿಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಅವು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಗಳು.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲೊಂದು. ನಡತೆಯಲ್ಲಿನ ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯೂ ಹೌದು, ಅದರ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಚಿಂತನೆಯ ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಎರಡಕ್ಕೂ ಮೂಲ.

ನೀನು ಬೇರೊಬ್ಬನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಯಾವುದು ಸರಿ, ಯಾವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆತ್ಮಪ್ರಮ್ಯ. ಇದನ್ನೇ ಗೀತೆ 'ಆತ್ಮಪ್ರಮ್ಯೇನ

ಸರ್ವತ್ರ ಸಮಂ ಪಶ್ಯತಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ (VI.೩೨). ಇದೇ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಯೋಗ.

ಅಂತಃಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ಸೀತೆ, ರಾವಣನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

ಆತ್ಮಾನಮುಪಮಾಂ ಕೃತ್ವಾ

ಸ್ವೇಷು ದಾರೇಷು ರಮ್ಯತಾಮ್

ಇತರರ ಭಾವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಪರರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಬೇರೆಯವರ ತಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹರಿಸುವುದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣ. ಅದಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಅಸಂಸ್ಕೃತನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ವಿನಯ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಲಕ್ಷಣ, ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸಂಪನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ (ಗೀತಾ V.೧೮) ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಿನಯ ಎರಡೂ ಸೇರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಂಪತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ವಿನಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜಂಬದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿನಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದು ಕೇವಲ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹೊಂದದೆ, ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣಬೇಕು. ಅದು ಇತರರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಗೌರವಾಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನಿಜಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಉದಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದರೂ ಜಂಬಗಾರನ ಸ್ವಪ್ರಶಂಸೆಗಿಂತ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿನಯ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ದಿಟದ ವಿನಯ ವಿದ್ಯೆಯ ಹೀನನ ವಿನಯದಂತಲ್ಲ; ಆದರೆ ನೀನವನಿಗಿಂತ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿರಬಹುದಾದರೂ, ಬೇರೆಯವನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಲೀಸಾಗಿರಬಹುದಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೇ ವಿನಯ.

ಶರೀರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಹಾರಗಳನ್ನೊದಗಿಸಿ, ಅದರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ, ಯಾವುದು ಸಮುದಾಯ ಜೀವನವನ್ನು ಹಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾವುದು ಜೀವನದ ಆನಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆಯೋ- ಆ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಮೊತ್ತವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಬೆಟ್‌ಸೆ ಎಳೆಯ ಕಾಪರ್ ಫೀಲ್ಡ್‌ನನ್ನು ಪೂರ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ, ಶಾಲೆಗೆ ಕಳೆಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ್ದು: "ಮಗನೆ, ನಿನಗೆ, ನನಗೆ ಮತ್ತು ಡಿಕ್‌ನಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತಾ. ನಿನಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯಿರಲಿ! ಎಂದೂ, ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ನೀಚತನಕ್ಕಿಳಿಯಬೇಡ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬೇಡ, ಕ್ಷೂರಿಯಾಗಬೇಡ. ಮಗನೆ, ಈ ಮೂರು ದೋಷಗಳಿಂದ ದೂರವಿರು. ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಶಾಭಾವನೆಯಿಂದಿರುತ್ತೇನೆ."

ನೀಚತನ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಕ್ಷೂರತನ, -ಈ ಮೂರು ದೋಷಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಎಂದೂ ನೀಚತನ ಬೇಡ; ಉದಾತ್ತ ಧೈಯಶೀಲನಾಗಿರು; ಉದಾರಿಯಾಗಿರು, ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಬೇಡ; ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿರು; ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸು; ಹೊಲಸಿನಿಂದ ದೂರವಿರುವಂತೆ ಅದರಿಂದ ದೂರವಿರು. ಕ್ಷೂರಿಯಾಗಿರಬೇಡ; ನಿನಗಿಂತ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮೃದುವಾಗಿರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ; ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಅದು ವೇದನೆಗೆ ಅಂಜುತ್ತದೆ. ನಾಯಿಯಾಗಲಿ, ಮಗುವಾಗಲಿ, ಹುಡುಗಿಯಾಗಲಿ, ಗಂಡಸಾಗಲಿ, ಹೆಂಗಸಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ನೋವಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತದೆ; ಆ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಮಲವಾಗಿರು. ನೀನು ನೀಚನಾದರೆ, ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾದರೆ, ಕ್ಷೂರಿಯಾದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ; ನೀನು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಪುರುಷನಲ್ಲ, ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇತರರಿಂದ ನೀನೇನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೋ, ಅದನ್ನು ನೀನು ಆಚರಿಸು; ಆತ್ಮಾನಮುಪಮಾಂ ಕೃತ್ವಾ; ಮಾತು ಕೃತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವಿದು.

ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಭ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ವಿಡಂಬಿಸಬಹುದು. ತಿಗಣೆ, ಇರುವೆ ಮತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮೂರ್ಖರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಕೊಲೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದರ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಪರಸ್ಪರ ಭಕ್ತನೇ ನಿಸರ್ಗನಿಯಮವೆಂದು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಲಿ ಸುಲಭ. ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಅವನಂತೆ ಆಲೋಚಿಸುವುದೇ, ಭಾವಿಸುವುದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಿರುಳು.

ಯಸ್ತು ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಆತ್ಮನೈವಾನುಪಶ್ಯತಿ

ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾತ್ಮಾನಂ ತತೋ ನ ವಿಜುಗುಪ್ಸತೇ||

ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಷೂರವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ, ಅವಳು ಸಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ: ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಹೆಂಗಸಿನೊಡನೆ ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಗಂಡಸೊಬ್ಬನು ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಇಂಥ ಕ್ಷೂರ ಹಾಗೂ ಅನುಚಿತ ಪದಗಳನ್ನೇಕೆ ಬಳಸುತ್ತೀಯೆ?

ಕಿಂ ಮಾಮ್ ಅಸದೃಶಂ ವಾಕ್ಯಂ

ಈದೃಶಂ ಶ್ರೋತ್ರದಾರುಣಮ್|

ರೂಕ್ಷಂ ಶ್ರಾವಯಸೇ ವೀರ

ಪ್ರಾಕೃತಃ ಪ್ರಾಕೃತಾಮಿವ||

ಅಸಂಸ್ಕೃತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯೇ ಸರಿ; ಜ್ಞಾನದ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ಫಲಿತವೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಠಿನ ಪದಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೃದು ವಚನಗಳೇ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾನವನ ಲಕ್ಷಣ. ತಮಿಳಿನ ಸಂತ ಕವಿ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ತನ್ನ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕುರಳ್ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿದ ಸತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನ ಸಭ್ಯತೆಯೆಂದರೆ ಹಿತಕರವಾದ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ; ವಿಧಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲ, ಶುಷ್ಕಾಚಾರಗಳಿಂದ ದಾರಿ ತಪ್ಪದ, ಯಾರಿಗೆ ನಿಜವನ್ನು ಸಾರಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲ, ಶುಷ್ಕಾಚಾರಗಳಿಂದ ದಾರಿ ತಪ್ಪದ, ಯಾರಿಗೆ ನಿಜವನ್ನು ಸಾರಲಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ, ಮತ್ತು ಕಾಠಿನ್ಯದಿಂದ ನಿಜವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ ನುಡಿಯುವ ಸತ್ಯ. ಕಾಣಿಕೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಕಾಣಿಕೆಯೊಡನೆ ಸಲ್ಲುವ ದಯಾಪರವಾದ ಮಾತು ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ, ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಡವ ಮೆಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಕೊಡುಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಆದರೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಜತೆಗೊಡುವ ಹಿತಕರವಾದ ನಡತೆ ಕಾಣಿಕೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪಡೆಯುವವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಅದು. ಸಂಕಟದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಸಾಚಾ ವಿಚಾರವುಳ್ಳ ಮಾತು ಮತ್ತು ಅವನ ದಯಾಪರವಾದ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಸಂಕಟದ ಉಪಶಮನ ಸಾಧ್ಯ. ಮೃದು ವಚನ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಅವನ ಕಡೆಗೆಸೆಯುವ ಕಾಣಿಕೆ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕಡಮೆಗೊಳಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ವೇದನೆಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

“ಗೃಹೀಣಿಯ ನಿಜವಾದ ಭೂಷಣಗಳೆಂದರೆ ಸಭ್ಯ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಮೃದುವಚನ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇತರರ ನಯವಾದ ಮಾತುಗಳು ಹರ್ಷಾನುಭವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೂ ಅವರು ಕಠಿನವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂಬುದು ವಿಚಿತ್ರದ ಸಂಗತಿ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ನಾವು ಇತರರ ಮೃದುವಚನಗಳ ನೇರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅದ್ಭುತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೂ ನಾವು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮರೆತು ಕಠಿನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತೇವೆ. ಮಾಗಿದ ಹಣ್ಣು ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾಗದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳುವುದು ದಡ್ಡತನ. ಅಂತೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳು ಸಿಗುವಾಗ ಇತರರ ಮನನೋಯಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಬೆಪ್ಪುತನ” ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಉತ್ತರದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಥವೇ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಗುವುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನಾದರೂ, ತಮಿಳು ಕವಿಯಿಂದ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಉದ್ಧರಣೆಯನ್ನು

ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ನಯವಾದ, ಆದರೆ ನಿರ್ವಂಚನೆಯ ಮಾತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೊಂದು.

ಕಲಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಾಧನಗಳು ಇತರರ ಜೀವನವನ್ನು ಮಧುರಗೊಳಿಸುವುದರ ಜತೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಾಡುವ ಮತ್ತು ಆಲಿಸುವ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಸಂಗೀತದ ಆನಂದವನ್ನನು ಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣಶಿಲ್ಪಿ, ಶಿಲ್ಪಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಲಾವಿದರು ತಂತಮ್ಮ ಕಲೆಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆಲ್ಲದೆ, ಇತರರ ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಆನಂದವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಭೌತಿಕ ದೇಹದ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಯ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನ ತೃಷೆಯ ತೃಪ್ತಿಯ ಜತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನ ಜೀವನ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವೀಗ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ಸಮುದಾಯವೊಂದರ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬುದು ಆ ಜನ ಗುರಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಆದರ್ಶ ವಾಗಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ರೂಪಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಅಳತೆಯಾಗಿರಬಹುದು; ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಸೋಲುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಜನರ ಚಾಲ್ತಿಯ ನಡವಳಿಯಾಗಬಹುದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಕಕಮಕದ (ಗೊಂದಲದ) ಮೂಲವಿರಬಹುದು. ಜನರ ಮುಂದಿದ್ದು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಅಳತೆಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದ ಗಜಗಡ್ಡಿಯಿಂದ ದೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಳತೆಯನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಚರಿತ್ರಕಾರ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿ, ದಾಖಲಿಸುವುದಾದರೂ, ಆದರ್ಶಗಳ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಹರಿಸಬಹುದು. ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಅದು ಜನತೆಯ ಮುಂದಿರಿಸಿ, ಅವರ ನಡುವಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿರುವ ಒಂದು ಮಟ್ಟದ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಆ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇ ಹೊರತು, ವಾಸ್ತವಾಚರಣೆಗಳೂ ಅಲ್ಲ, ಸೋಲುಗಳೂ ಅಲ್ಲ.

ನನ್ನನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ನೀತಿವಿದರಾದ ಯಜಮಾನರು ರೂಪಿಸಿರುವ ದುರವಗಾಹವಾದ ಅಮೂರ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾದರಿಯೆಂದು ಇಡಿಯಾಗಿ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸಲುವಳಿಯೊಡನೆ ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರಬೇಕು;

ಕೇವಲ ಭಾವನಾ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬಾರದು. ಯಾವುದನ್ನು ಜನಸಮುದಾಯದ ಅತ್ಯುತ್ತಮರು ಬಯಸುವರೋ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವರೋ, ಯಾವುದು ಮೇಲ್ಗಯ್ಯಾಗಿ ಅವರ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕನ್ನು ಆಳುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಯ ವ್ಯವಹಾರ್ಯ ಮಾದರಿಯೆಂದು ಜನ ಯಾವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ, ಯಾವುದನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದನ್ನವರು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಲಜ್ಜೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ, ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ, ಅಥವಾ ದೇಶದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏನೆಂದು ಲಕ್ಷಣೀಕರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಕ್ಕೊಂದು ಔಪಚಾರಿಕ ಅಥವಾ ಅದರ ಸೇವೆಯೆಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯಬಹುದೋ ಅದು ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮುಟ್ಟಲಾಗದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಔಪಚಾರಿಕ ಸೇವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಯಾವುದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಜನ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ, ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ ಅದೇ ಆದರ್ಶ.

ನಾನು ಮಾಡಲಿಷ್ಟವಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಟೀಕೆ ಇಂತಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಒಂದು ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ನಮೂನೆಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುಣಗಳ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಕೆಲವರು ಅಡಚಣೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾದ ಫಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಗತ್ಯದ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಆದರ್ಶವನ್ನು ತಲುಪುವ ಮಾನುಷ ಬಯಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ಸರಳವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾನದನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಗತಿ ನಿಂತು, ಕುಂಠಿತಗೊಂಡ ಮುನ್ನಡೆಯೆಂದೋ, ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಆದರ್ಶವೆಂದೋ ಹೇಳಬಿಡಬಹುದು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸರಳತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣವಾದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಕೇವಲ ಕುಂಠಿತ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲವೆಂದು, ಅಗತ್ಯಗಳ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಜೀವನವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಲಾಯಿತೆಂದು, ಅದು ನಮ್ಮ ಜನರ ತಾತ್ವಿಕತೆಗೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಲಿದಿದೆ.

* * * *

೨. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಧರ್ಮ ಗುರಿಗಳು ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಅಳತೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟು. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ದ್ವೇಷ ತಾತ್ಕಾರಗಳ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧವನ್ನು ತೊರೆದು, ವಿನಮ್ರತೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ನಾವು ಜಾಗೃತರಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಗುಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅತ್ಯುತ್ತಮತೆಯನ್ನಾಗಿ ಪೋಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವಿರಲಾರದು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಾಳುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪಕ್ಕೆ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ಅದರ ನೆಲೆಗಟ್ಟು, ಧರ್ಮ, ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಮೂಲಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಒಂದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭಾವನೆಗಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಷ್ಕಪಟಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದರೆ, ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಮಿತಭಾಷಿತ್ವ ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣಬಹುದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯದ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಮೂಲಾಂಶದ ಬೆಲೆಗೆ ಬಾಧಕವೊದಗಲಾರದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದೊದಗುವ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುವ ಕಲೆ ವಿನೋದ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೀತಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲವು ಹಿತಕರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಗೆಯ್ದರೂ ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪದಕ್ಕಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ದ್ವಂದ್ವಾರ್ಥಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಸರ್ವಾಂಗೀಕೃತವಾದ ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳು ಒಂದೇ ಪದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದೇ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮೀಪಾರ್ಥಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಎರಡು ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವಾಗ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳು

ಬೇಕಾದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯ. ನಾಗರಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೇತಗಳು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳಂತೆ ಭಾವನೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೈದೋರುವಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕ, ಖ, ಗ, ಘ (ಕ, ಖ, ಗ, ಘ) ಈ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಗಳು ಮೂಲಾಕ್ಷರದಿಂದ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಧ್ವನಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿವೆ; ಆದರೆ ಸಂಕೇತಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಂತೆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ವಿಭಿನ್ನ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಯಾವುದು ಅಸ್ಸಾಮೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೊಂದಲ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಂಗೀತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಅಥವಾ ಅಸ್ಸಾಮೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಅವನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಇದೊಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ದೋಷ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆತ್ಮಸಂಯಮವುಳ್ಳದ್ದು. ಬಡತನ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವ, ವೈಧವ್ಯದ ಕಾಠಿನ್ಯ, ವಿರಕ್ತತೆ, ಸನ್ಯಾಸ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತೀಯ ಸಹನೆ-ಸಂಯಮದ ಈ ರೀತಿ ರೂಪಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆಯೆ, ಹೊರತು, ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ರೂಪಗಳಲ್ಲ ಅಥವಾ ಭರತನಾಟ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳು ಅಮುಖ್ಯವೆಂದಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೊಯ್ಯುವುದುಂಟು. ಮಿತಿಮೀರಿ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಚೆಲುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂಯಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಳಹದಿ.

ಕುಲಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಅಥವಾ ಜಾತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಗೀತೆಯ ಒಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ೪೦ನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ವಾಕ್ಯರಣಿಯಿದೆ. ಇತರ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಲ್ಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ದೇಶಧರ್ಮವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು, ದೇಶಧರ್ಮವೊಂದು ಜೈವಿಕ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ. ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದ್ದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಾವದನ್ನು ಕೇವಲ ಭಾರತೀಯ ಮೌಢ್ಯವೆಂದಾಗಲಿ, ಅರೆ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯೆಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವೆಂದಾಗಲಿ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಇತರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಥದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿರಲಿ, ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಡವಳಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು, ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಧರ್ಮವನ್ನು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು; ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳು ನಡಸುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ

ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತ, ಆ ಜಾತಿಗಳನ್ನೊಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿರುವ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು; ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ಕರೆಯುವ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದೊಡ್ಡದಾದ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಭಾರತದ ಬದುಕಿಗೆ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯದು. ಆ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಫಾತದಿಂದಾಗಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿವಾದದಿಂದಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬವೆಂದರೆ, ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮುಮ್ಮಕ್ಕಳು ಸಹ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಂಡಸರು ಅವರ ಹೆಂಡಿರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಹ ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ದಾಯಾದಿಯನ್ನು 'ಸೋದರ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅವರ ನಡುವೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರೇಮವಿರಬಹುದು; ಕೆಲವರ ನಡುವೆ ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಧರ್ಮ ವಿಧಿಸಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು, ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೇ ಅವಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಅವನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದಾಗ ಆತ್ಮನಿಂದೆ ಪರದೂಷಣೆಗೊಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾವಹೇಳನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮತ್ತು ನಡವಳಿ ನಮೂನೆಯ ರಾಜಾಘ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಗಾತ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ವೆಸ್ಟ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ; ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಂತೆ ಸಮಾಜವಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆ; ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಹ ಗುಪ್ತ ಹಕ್ಕಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರೀತಿಯ ಬದುಕಿನಿಂದ ಭಿನ್ನವಿರಬಹುದಾದ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮದುವೆಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದರೆ ಮೂಲಭೂತ ಮಾದರಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಇವೆ. ಮದುವೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯವಹಾರವಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಿಶೇಷವಾದ ವ್ಯವಹಾರ. ಮತೀಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುವುದಾದರೆ, ಅವು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರವು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಅನುಲ್ಲಂಘ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ. ದಿಟಕ್ಕೂ ಅನುಲ್ಲಂಘನೆ ಅದರ

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಯೋಜಿತ ಮದುವೆಗಳು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪ್ರೇಮವಿವಾಹಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುವೆ; ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಣೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿಷ್ಟು ಸತ್ವವಿದೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭರವಸೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದರೆ ನಾವು ಸುದೀರ್ಘವೂ ನಿರ್ಣಯ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೂ ಆದ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಮಾದರಿಗಳೊಳಗಿನ ಭೇದವನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿತ ಮದುವೆಗಳು ಕಡೆಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವಿದು: ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡಸಬೇಕು; ಅದನ್ನು ರಂಜನೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳಿಗೆ ಬಿಡಲಾಗದು.

ನಾವೀಗ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲದೂ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಏಕಮಾತ್ರ ನೆಗೆತವಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಸಮಾಜವಿದೆ. ಅದು ಬಹುವೇಳೆ ಮರೆತುಬಿಡುವ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಅದು ವಾಸ್ತವಿಕ ಸತ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಿಂತ ಸಮಾಜವೊಂದು ದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತ. ಕುಟುಂಬದ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಅದೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜಾತಿಯೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬ ವೃತ್ತ. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಗೌರವಗಳ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿಜ; ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೆಳ್ಳೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಅವನ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊನೆಯಾಗಬಾರದು; ಅದು ಅವನ ಮಗ ಮತ್ತು ತಂದೆ, ತಾತ ಮತ್ತು ದಾಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬುದೇ ಅದರ ಮೂಲತತ್ವ. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಭಾವೀ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಅವನ ಗುಂಪಿನವರೆಂಬಂತೆ, ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿದಂತಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಜಾತಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಅದು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಕೇವಲ ಕೃತಕ ವಿಸ್ತರಣೆಯಲ್ಲ. ವಿವಾಹದ ಮೂಲಕ ಸಂಭವನೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ವೃತ್ತವದು. ಪರಸ್ಪರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅದು ಒಂದುಗೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಈ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಆರೋಪಿಸುವುದುಂಟು. ಆಡಳಿತ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇಂದಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಅದು ಪಕ್ಷಪಾತದಂತೆ ತೋರಬಹುದು; ಹಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರೊಡನೆ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು, ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಬೇಕೆಂಬುದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿಲವು.

ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವನು ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರಿಂದ ನೆರವನ್ನು ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮೌನವಾಗಿದ್ದು ಬಿಡಬಹುದು. ಈ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವಂತು ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿಜ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದ ಶುದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯದ ತೊಡಕು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಕಾರುಬಾರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವದ ಸಡಿಲಗೊಂಡ ರೂಪವೆಂದು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಸಮಾಜವಾದದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿತ್ವ ರೂಪದ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಇತರರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಾದವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಗನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳದ ತಂದೆಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾಗದ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯ ನೀಚರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ.

ಜಾತ್ಯರ್ಥದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜನರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುರಳಿನ ಒಂದು ಇಡೀ ಅಧ್ಯಾಯವೇ ಮುಡಿಪಾಗಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸದೃಶ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಏನಿದೆ, ಅದೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಮಾಜವಾದವೆಂದು ಕರೆಯುವಲ್ಲಿ ಔಚಿತ್ಯವಿದೆ. ರಾಜನೀತಿಜ್ಞನ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಬಲಾತ್ಕಾರವಿಲ್ಲದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೋಲಿನ ಹೇವರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದುಂಟು. ಬಣದ ಯೋಗ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ವಲಯವಾದ, ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿಯನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಬಂಧಿಯನ್ನಹುದಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಈಗಲೂ ಅದೇ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ಮತ್ತು ಅಸಕ್ತಿಗಳ ಕತ್ತಲೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆದು, ಸ್ವಯಂ ಚಲನಶೀಲವುಳ್ಳ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಅರಾಜಾಧಿಕಾರ ಸಮಾಜವಾದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆ, ಪ್ರಾಂತೀಯತೆ, ಜಾತೀಯತೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ರೂಢಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸ್ವಯಂ ಸಹಾಯಕತೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮೂಲವಾದದ್ದು. ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಟೀಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲದವರು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವವರು ಜಾತಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸಹಾಯವನ್ನು ಜಾತೀಯತೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕವೊಂದರಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಜಾತೀಯತೆಯ ಲೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಅಂಥ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಂತೀಯತೆ, ಸ್ಥಳೀಯತೆ ಎಂಬ ಹೀನಾರ್ಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದುಂಟು. ತನ್ನಿಂದ ಹೊರಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ವಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಂತ್ರಸ್ತಪಡುವ ಬದಲಿಗೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯಾವುದು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನೊಪ್ಪದೆ ನಾವದನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅನುಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದಂತೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೆ, ಆ ಉಪಕಾರ ಸ್ವ-ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೇ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಆವರಿಸಿ ಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು, ಖಾಲಿಬಿದ್ದ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಭರಿಸುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸೋಲುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೃಷ್ಟವಂತ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದ್ದಾದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಂತಮ್ಮ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುಖೀರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ, ಸ್ವಯಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾಧಾನವೇ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿರುವಾಗ, ಗಾಢ ಪರಿಚಯ ದಿಟವಾಗಿರುವ ವಲಯ ಸಣ್ಣದಾದಷ್ಟೂ, ಪ್ರತಿಫಲ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶಾಲಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಲಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ, ಪ್ರತಿಫಲ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಳೆರಡೂ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದೇ ಈಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇಡೀ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದೇ? ಹಾಗೂ ತಪ್ಪು-ಸೋಲುಗಳೊಡನೆ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಸಣ್ಣ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಹಜ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ? ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕಲಿಸಬಹುದೇ?

ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಾವದರಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂಥ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಯಾವುದೋ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದದ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ವಕ್ರಬುದ್ಧಿಯ ಚಳುವಳಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅದು ತುಂಬ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಿದ್ದ ಆಶ್ರಿತರ ಅಸಂಖ್ಯ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಘೋರಯುದ್ಧವನ್ನೇ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಹೆಸರಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಸುಖೀರಾಜ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಮಾಜವಾದ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು. ಪ್ರಾಯಶಃ ನಾವು ಈಗಲೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ, ದೇವತೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಸುಖೀರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವ, ಪ್ರಗತಿ ವಿರೋಧಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಿ, ಬಲಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ನಾವೆಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ನಾವು ಸುಖಿಗಳಾಗಿಲ್ಲ, ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿಲ್ಲ; ಬೇರಾವುದನ್ನೋ ಪಡೆಯದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷರಹಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತನ್ನನ್ನುಳಿದು, ಹೇಗೋ ತನ್ನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ಸಂಯಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇದು ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದು. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವರೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಾಗ ನಾವವನೊಡನೆ ಕಲಹ ಮಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಗಣಿತವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತೇವೆ; ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಇಳಿತ ಎಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ್ದೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸೋಲುತ್ತೇವೆ. ತನ್ನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತರರೊಡನೆ ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬ, ಜಾತಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದಾಚೆಗೆ ಹೋಗದ ಅವನ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಾವವನನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ರಾಗಭಾವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೆಷ್ಟಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟರಿಂದ ನಾವು ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ

ಅಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಸಹ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೇನಿಲ್ಲವೋ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ಕಹಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಕಹಿ ಕೊರೆತ ನಮಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಾವು ನಂಬುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿದ್ದರೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಆತ್ಮಸಂಯಮದ ನಿಯಮವೆಂಬ ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅದು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಶಿಸ್ತುಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಾನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದುವರಿದು, ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನಾವೆಷ್ಟು ಋಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹಲವು ಸಲ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಎರಡು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಬಿಡುವಿನ ದೊಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚುಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾಲವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇಲ್ಲದ ಅನೇಕ ಕಾಲಮಾನಗಳೂ ಇವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಜಾತೀಯ ಶಿಸ್ತುಗಳು ಆತ್ಮಸಂಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಗೈರು ಹಾಜರಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಈ ಬಲ್ಲ ಕಾಲಮಾನಗಳನ್ನು ದಾಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳೂ, ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೈಕಸಬುಗಾರನ ಕಸುಬು ಸಹ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದುವು. ಸರ್ಕಾರದ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯಿಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ನಾಮ ಮಾತ್ರನಾದ ದೊರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದೂ ಅನವಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತತ್ತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಾತೀಯ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ರಕ್ಷಣೆಗೊಂಡಿತ್ತು; ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆಯ ತತ್ಸದೃಶ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಭದ್ರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನ ಆಸ್ತಿ, ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಭದ್ರತೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ, ಯಾವಾಗ ಆಸ್ತಿನಿಯನ್ ಅರ್ಥದ ಕಾನೂನಿಲ್ಲದಾಗಲೂ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರವಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಶಿಸ್ತನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ ರಾಜನಾಗಲಿ, ಸರ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗಲೂ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಚಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಸುಭದ್ರ ಲಂಗರುಗಳಾಗಿದ್ದವು; ಸಮಾಜದ ಹಡಗು ಉಳಿದಿದ್ದು, ಸುದೀರ್ಘವಾದ,

ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಾವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಗೈರು ಹಾಜರಾಗಿದ್ದರೂ, ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರ ಒಡೆಯಲಿಲ್ಲ; ಜಾತಿಗಳು, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮ ಅದನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದುವು. ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಗಳಿದ್ದುವು- ಕುಲಧರ್ಮ, ಜಾತಿಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಧರ್ಮ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜೀವನವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಅರಾಜಕತೆಯ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಂತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮತ್ತು ಗುಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಮುದ್ರಿತ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ಅಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದೇ ಅದರ ಸಹಜ ಧರ್ಮ. ಧರ್ಮ ಅಂದರೆ ಸಂಯಮ, ಪರಸ್ಪರ ವಿಭಿನ್ನವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದಂತೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತ ಅಂಶ. ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಜಾತಿಗಳು ಸುನಿಶ್ಚಿತ ಸುಭದ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತ, ದೈಹಿಕ ನಿಯಮಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಶರೀರ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಿಡುವುದಿಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಲಿಖಿತ ನಿಯಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೌನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ರುಜುವಾತು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ; ಅವು ವಿಧಿಸಿದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಪೊಲೀಸು ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಡಿಬಿಡಿ ಪೀಡೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಲ್ಪನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರವೇ ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು, ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ರಹಿತ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಪಾರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಬಾಬುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವ, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ, ಅದನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿಶದಪಡಿಸುವ, ಲಂಬಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಹಲವು ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ದಾಳಿ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿವೆ; ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನದ ಆಳವಾದ ಪದರಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದು ಕೊನರಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಹಳೆಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬದಲಿಸುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲವಕಾಶವುಂಟು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ತಳೆಯಬಹುದು; ಮತ್ತು ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು, ಸರ್ಕಾರಬಂಧ ಹತೋಟಿಯನ್ನೆ ವಿಧಿಸಲಿ, ಸಮಾಜದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಬಹುದು. ಇತರರು ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಎಂಥ ಜನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹತೋಟಿಯ ಪರವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ವಾದ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ನಿಕಟವಾಗಿ ಬಲ್ಲ ಜನ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವಶ್ಯವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮತ್ತು ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಜನರವರು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನಮ್ಮೆ ಆ ಶಿಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾದರೆ, ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತ ರಾಜಕೀಯದ ಕಡೆಗೊಯ್ಯುವ ಸಂಭವವುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಾದವನ್ನು ಜನರ ಚಿಂತನಶೀಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಿಡಬಹುದು.

* * * *

೨. ಮತಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವ

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ಪಾವಿತ್ರ್ಯ, ಪರೋಪಕಾರ, ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆ, ಪಾಪದ್ವೇಷ, ಸತ್ಕಾರ್ಯ, ಪ್ರೇಮ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿಂದು ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅವಶೇಷಗಳೆ ಕಾರಣ. ಈ ರಾಗಭಾವಗಳನ್ನು ವಿಡಂಬಿಸಿ, ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರ್ಥಪರತೆಗಳನ್ನು ಹರಡಲು ಆಧುನಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿವೆ. ಅದ್ವೈತಿಯ ವೇದಾಂತ ಬಹುಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಅದು ಭಾರತೀಯರ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನದ ಮೇಲೆ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕಳವಳದಿಂದ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಗಾಢವಾದ ಸತ್ಯ ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿರುವ ಮಾಯೆಗಳಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶಂಕರನ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅದ್ವೈತಕ್ಕಿಂತ ದೇವತಾ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಭಕ್ತಿಪಂಥ ನಮ್ಮ ಶೀಲ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಮುದ್ರೆಯೊತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದೇಕೆಂದರೆ, ಅದ್ವೈತ, ದ್ವೈತ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ದೇವರು, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತತ್ವಗಳ ಮಹಾಪ್ರತಿಪಾದಕರಿಗಿಂತ ತುಂಬ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುವು. ಪ್ರಾಚೀನ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿ ಊರಿಕೊಂಡಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಅವನ್ನು ಮಹತ್ತರವಾಗಿ ರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಜೀವಂತವಾಗಿ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಜೀವನದ ಸದಸದಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಗಂಟು ಹಾಕಬಹುದು. ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೊಸ ಜನ್ಮಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ದಾನ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ದಾನ

ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವುದೇ ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಚಳುವಳಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಗೊತ್ತು ಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದಾನದ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸ. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಶ್ರೀಮಂತರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ದಾನದ ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಒಲಿಯಲು ಕಾರಣ, ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನಗಳು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಂದಾಯವಾದರೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ದಾನಗಳು ಲೆಕ್ಕದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗೊಂಡಿವೆ.

ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಮತ್ತು ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ಮೃದುತ್ವ ತಾಳುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಶಾಕಾಹಾರಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಸಿರುವ ಅವಿವೇಕದ ಮತ್ತು (ಆದರೆ) ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟ ಉಚ್ಚತಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಕೊಲೆಯ ಭೀಕರತೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತದೊಡನೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ. ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಮಾಡುವ ಧರ್ಮದ ವಿವೇಕರಹಿತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನೂ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನದ ಬಗೆಗಿನ ಒಪ್ಪಲಾಗದ ಮೃದು ಮನಸ್ಸಿನ ಆತಿರೇಕವನ್ನು ನಾನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅದೇ ಮನೋಭಾವನೆಗಳ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ, ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹ, ಯೋಜನಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಮರ್ಶೆಗೊಳಗಾಗಿರುವ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲಣ ದೇವತಾಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯದನ್ನು ಮತೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ತಳುಕು ಹಾಕದೆ, ವಾದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವನೆಗೆ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಆರೋಪಿಸಬಹುದು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಮೃದು ಮನಸ್ಸಿನ ಪರೋಪಕಾರದ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಭಾವನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿ, ಅಂತೆಯೇ ಅತಿಯಾಗಿಯೂ, ಅನಿಶ್ಚಿತ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳವಾಗಿಯೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅವು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಲಂಬವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ರಾಮ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕವಿಗಳು ಅವನಿಗಾಗಿ ದುಡಿದವೆಂದು ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕಥೆ ಮಗುವಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಡಕೋತಿ ಸೋಮಾರಿತನದ ಚೇಷ್ಟೆಯ, ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೋದರನಷ್ಟೇ ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೋತಿಗಳನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ದೂರದ ದೇಶಗಳಿಗೊಯ್ದು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಕ್ರೂರ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತವೆಂದು

ತಿಳಿದಾಗ ಭಾರತೀಯರು ವ್ಯಥೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಭಾರತೀಯನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವನು ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮುಗ್ಧನೇತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ದುಃಖಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಾಯಶಃ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು, ನಾವು ಯಾರಿಗೂ ನೀತಿ-ನಿಯಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತೊಂದು ರಹಸ್ಯ. ನಮ್ಮ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯದ ರೀತಿಯ ನೀತಿ ಅನೀತಿ ತಪ್ಪೊಪ್ಪುಗಳ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಲಾರೆವು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ತಡವರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಧಿಸೋಣ. ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವುದೊಳ್ಳಿಯದು. ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಹಸಿವಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಶತ್ರುವಿನ ಭಯದಿಂದ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಪಕ್ಷಿ, ಜೀವ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹರಿದಾಡುವ ಹುಳು, ತೀರಿಕೊಂಡ ತಂದೆಯ, ಸೋದರನ, ಮಡದಿಯ ಅಥವಾ ಮಗುವಿನ ಅಥವಾ ಗೆಲೆಯನ ಆತ್ಮವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರಬಹುದು (ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿರಬಹುದು)- ಪರದೇಹ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವಿರುವ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಮಗುತನದಿಂದ ಬೆಳೆದ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಬರಿಯ ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲ. ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸ, ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹರಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ನೆಲಸಿದ್ದಾನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಮಗುತನದಿಂದ ಬೆಳೆದ ಜನರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬೋಧನೆ ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಮಾನವರ ಮನೋಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರದಿರದು. ಇದರ ಜತೆಗೆ, ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಅವತಾರಗಳ ಪೈಕಿ ಮಾನವ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳದ ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇವರುಗಳ ಬಾಹುಳ್ಯವೇ ಚೇತನಾಚೇತನ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಔದಾರ್ಯ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿಗೂ ತನ್ನ ಸತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಈಶಾವಾಸ್ಯಂ ಇದಂ ಸರ್ವಂ ಯತ್ ಕಿಂಚ ಜಗತ್ಯಾಮ್ ಜಗತ್, ಬಹುದೇವತಾರಾಧನೆ ಮೌಢ್ಯ ಪೂಜೆಯಲ್ಲ, ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವೇಕಸಮ್ಮತವಾದ ಪೂಜೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಾದರೂ ತನ್ನ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಂಬ, ಮಗುತನದಿಂದ ಕಲಿಸಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಾಲಗಾರ ತನ್ನ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತಂದೆಯಾಗಿಯೋ, ಮಡದಿಯಾಗಿಯೋ, ಮಗುವಾಗಿಯೋ ಹುಟ್ಟಬಹುದು; ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸದಿದ್ದುಕಾಗಿ ಕ್ಷೇಶದಿಂದ ಮರಣ ಮತ್ತು ಶೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೀತಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬಹುದು. ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸದೆ ತಂದೆ ಸತ್ತರೆ, ಅದನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ತನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ತಂದೆಯ ತೀರಿಸದ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮಗನನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹಿಂದೂಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪವಿತ್ರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾನೂನಿನ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಸಾಲಗಾರರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಾವನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಆತಂಕ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿವೆ.

ಮದುವೆ ಜೀವನದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ತುಂಬ ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ವಿವೇಕಯುತವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ವಿಚ್ಛೇದನಗೊಂಡ ಮಡದಿಯ ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆ ಬಹಳ ಅಪರೂಪ. ಎಳೆಯ ವಿಧವೆಯರ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿಧವೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅವಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗಂಡನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ರಚಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿದು. ಪವಿತ್ರಾಗ್ನಿಯ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಬಂಧನಗೊಂಡ ನಂತರ, ನಾವು ದಂಪತಿಗಳನ್ನೊಮ್ಮೆಯೂ ಆಗಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ವಿವಾಹಿತ ದಂಪತಿಗಳ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ವರ್ತನೆ, ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಥಾನ ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಅವು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂವಾದಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ತುಂಬ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಮೂಲತಃ ಮಾನವನ ಭಾವ ಒಂದೇ; ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯ ಎಲ್ಲ ಗಂಡಂದಿರು ಒಂದೇ ತೆರ; ಹೆಂಡತಿಯರೂ ಅಷ್ಟೇ. ಆದರೆ ನಡವಳಿಯ ನಮೂನೆಗಳು (ರೂಢಿಗಳು) ಒಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಭೇದಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣವೇ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಂಡತಿಯ

ಭಾವನೆಗಳು, ಹಕ್ಕುಗಳು, ಅವಳ ಇಡೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಗಂಡನ ಭಾವನೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ, ಹೆಂಡತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮೂಲವಾದಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ; ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಅಪವಾದಗಳು ಇದ್ದಿರಬಹುದು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಇಂಡಿಯನ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಣ ಗಂಡನ ಆಧಿಪತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಉತ್ತಮರು ಕನಿಷ್ಠರು, ಸಾಕ್ಷರರು ನಿರಕ್ಷರರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಲ್ಲಿದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಯಾವುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಾಹ್ಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಗಣ್ಯಳೇನಲ್ಲ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯ ಪಾತ್ರ (ಪಾಲು) ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡದು. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹಜವಾದ ತಾಯಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಅಪವಾದವೇನಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಳೆಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಗೌಣವಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೀಡಿದೆ (ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ). ತಾಯಿಯಾದ ನಂತರ ಅವಳು ಈ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇರುತ್ತಾಳೆ; ಆಗಲೂ ಅವಳು ಬಾಹ್ಯರೂಪದ ಅಧೀನತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಭಂಗವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನವಳು ಸುಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ದೇವರ ವಿಗ್ರಹ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೋಡಿ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೂ ಹಿಂದೂ ಮತದ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇವರಿಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಜೋಡಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ದೇವತೆಯ ಪೂಜೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಉನ್ನತ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಮಾಡುವುದುಂಟಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ದೇವ ಮಾತೆಯನ್ನೂ ಅವಳ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತಂತೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂ ಮತೀಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಈ ಮುಖ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ಭಾರೀ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವೂ ಬಾಹ್ಯಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ರೂಢಿಯಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೌಣ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು

ವಿಧಿಸಿದ್ದರೂ, ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಘನತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನೂ ನೀಡಿರುವ ಪರಿವಿಧಿ.

ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ ವಾಸಿಸುವ ಬೀದಿಕಡೆಗೆ ತೆರೆದ ಪಡಸಾಲೆಯುಳ್ಳ ಮನೆಗಳ ಆಕಾರ ಪಧಿಕರಿಗೆ ಆಸರೆ ತಾಣಗಳನ್ನೊದಗಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಮೂರ್ತಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದಂತಿವೆ. ಪಧಿಕರನ್ನೊಳಗೆ ಸೇರಿಸದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಆಧುನಿಕ ಮನೆಗಳ ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಮನೆಗಳ ಮಾದರಿಗಳ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ದೊಡ್ಡದೋ ಸಣ್ಣದೋ, ಆಕಾರ ಎಂಥದೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಾ ಮಂದಿರವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಡುಗೆ ಕೋಣೆಯ ಬಳಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ದೇವರಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರು ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ದೇವರ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ರಿಟನ್, ಯೂರೋಪು ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಬೈಬಲ್ಲ ತನ್ನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿರುವಂತೆ, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಥೆಗಳು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿಂತನೆಯ, ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯ ಮಾದರಿಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣ, ಭಾರತೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪರಸ್ಪರ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನ, ನಮ್ಮ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಯಾವುದು ಕಾರಣ, ಯಾವುದು ಪರಿಣಾಮವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ನಮ್ಮ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕಿರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಹೊಲಸು ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣ ದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ವಾದಿಸಬಹುದು. ನಿಜಕ್ಕೂ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಕಟಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಬಡವರೂ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಬಡತನ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮಲೀಕರಣ ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಅವನು ಶುಚಿಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಧಾವನಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಸಲ ಎಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ, ಕೇವಲ ಅವಸರದ ಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿ

ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿದರೂ, ಅದು ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಾಚರಿಸಲಾಗಿದೆಯೆ ಹೊರತು, ತ್ಯಜಿಸಲಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯತಃ ಧರ್ಮ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿದೆ. ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಣಯ ಗೀತೆಗಳಿಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ನೃತ್ಯಗಳು ಸಹ. ಜನ ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ, ನಮ್ಮ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಯಾಚಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಫಕೀರರ ಹಾಡುಗಳಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಶದಗೊಳಿಸಲಾರದು.

ಆಧುನಿಕ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಜಾಲನೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಜಾತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂದಿಗೂ ಮೇಲ್ಮೈಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ವೃತ್ತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಾಧಾರವಾಗಿರುವ ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಗಳು ಈಗಲೂ ಅನುವಂಶಿಕವಾಗಿವೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಜಾತಿಯೊಳಗೆ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಒಂದೇ ಕೈಕಸಬಿನ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರಾಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಕುಟುಂಬವೊಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಲಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ; ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೈಕಸಬಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಶೀಘ್ರ ತರಬೇತಿಯನ್ನೂ, ವೃತ್ತಿ ಭರವಸೆಯನ್ನೂ ಖಾತರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸೇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದಾದರೆ, ಅವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಜೀವನ ಈ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದು, ಜಾತಿ ಕಸಬುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಜನ ನಾಗರಿಕ ಜೀವನದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸ್ವಾರ್ಥತೆ, ಭೋಗಾಸಕ್ತಿ, ಭೀಕರ ಜೀವನ ಮಮತೆ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಬಗೆಗಿನ ನೀಚ ಪ್ರೇಮ, ಇವೆಯೆಂಬುದು ನಿಜ; ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ವೇದಾಂತ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಕ್ಷಣ ಭಂಗುರ ಗುಣದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಾಡೆ ಸೂಕ್ತಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್

ಈ ದೋಷಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವು ಹೇಗೆಯೇ ಇರಲಿ, ಈ ಉನ್ನತ ಧ್ಯೇಯಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಮುದ್ರೆಗಳು ಮಂಕಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿಸಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಿಜದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಯ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಣಕಣಗಳಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಜನರ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿರಕ್ಷರಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಮ, ಸೀತೆ ಮತ್ತು ಭರತರನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು, ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿರುವ ನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಾಶ ಮಾಡಿದೆಯಾದರೂ ಅದರ ಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮೂಲನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಹಳೆಯ ನಡತೆಯ ಮಾದರಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಶಿಸಿ ಹೋಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಲೆಂಬಂತೆ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರದ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಪುನರಾಯುಸ್ಸು ನೀಡಲು ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರ ಮಧ್ಯೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಉದಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವನ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಳಗಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷುದ್ರ ಹುಳುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ, ಈ ಮೊದಲೇ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಬಗೆಗಿನ ಬಹುವ್ಯಾಪಕವಾದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುನರ್ಜನ್ಮಪರವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಆಕಾರ ಬಲಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜನರ ನಡುವೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಶಾಕಾಹಾರಿಗಳಾದವರ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದ ಜನ ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವಮಾನದ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ, ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಾವೇಶ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತದೆ. ಅಲೆಮಾರಿ ಯಾಚಕರ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ಅತ್ಯಪ್ತಿಕರ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದುಂಟು. ದಾರಿದ್ರ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಬಡವ ಗೌರವವನ್ನಲ್ಲದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ವ್ರತಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಬೇರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಚಾರ ಸಮತವಲ್ಲವೆಂದು ಗಣನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಹಾಗೆ ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ

ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದ ಫಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುತ್ತವೆ.

ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶಾಶ್ವತ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಲಿ! ರಾಷ್ಟ್ರ ಜೀವನವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಬಲ್ಲ ಏಕಮಾತ್ರ ಶಕ್ತಿಯಾದ ಧರ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದುವಂತಾಗಲಿ!

* * * *